श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीकवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य
श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्यस्य कृतिषु
यादवाभ्युदये महाकाव्ये

॥ नवमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ नवमः सर्गः ॥

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

अथ भोजपतिर्जगत्पतेः अवतारं भुवि नारदान्मुनेः।
श्रुतवानतिदेवदानवं व्यथया पीतविषोपमोऽभवत्॥ **9.1** ॥

निहता पृथुकेन पूतना शकटं तत्परिवर्तितं महत्।
ककुभद्वितयं निपातितं प्रहितः क्वापि विपीड्य कालियः॥ **9.2** ॥

स च गोमुखवर्धनो दधे गमितः क्षोदमरिष्टपर्वतः।
प्रथितश्च बलः प्रलम्बजित् निधनं धेनुकदानवो गतः॥ **9.3** ॥

दवहव्यवहश्च जग्रसे विषधृद्विन्ध्यसमो विदारितः।
इति नाम विजृम्भणे रिपोः अलमेकैकमलङ्घ्यतास्थिते॥ **9.4** ॥

बहुभिः किमिह प्रतर्कितैः बलिनः स्रोतसि धावतो विधेः।
यदतीतमतीतमेव तत् करणीयं पुनरायतिक्षमम्॥ **9.5** ॥

इति विप्रतिसारविह्वलः स्वयमुत्थापित मृत्युचोदितः।
प्रतिहन्तुमियेष चक्रिणं शलभो दीप्तमिवाशुशुक्षणिम्॥ **9.6** ॥

दिवसान्तदिवाकरोपमः श्वसितान्दोलितजीवितस्थितिः।
भयविस्मयरोषकर्बुरः स शिरःकम्पमवर्तयत्क्षणम्॥ **9.7** ॥

स च दानपतिं समादिशत् भवतो जीवतु भद्र सौहृदम्।
अजितेन जिघांसितस्य मे भज साहायकमात्मरक्षणे॥ **9.8** ॥

अतिमानुषचेष्टितः स्वयं मधुजिन्मानुषभूमिकां वहन्।
असुरानभिहन्तुमीहते दमनीयोऽयमरूढयौवनः॥ **9.9** ॥

अविचारितमाशु गम्यताम् अधिनन्दावसथं विहारिणौ।
बलदेवजनार्दनौ बलात् उपनेयौ भवता च्छलेन वा॥ **9.10** ॥

सह नन्दमुखैरशङ्कितं करदानव्यपदेशवञ्चितैः।
अपरेद्युरिहोपसर्प्यताम् असुरध्वंसकृदग्रजान्वितः॥ **9.11** ॥

इति वाचमुदीर्य दुर्मतिः स्ववधोपात्तकृपाणिकोपमाम्।
सपदि प्रजिघाय केशिनं मधुजित्पीडनलोभमोहितः॥ **9.12** ॥

स च वाजिमहासुरश्चरन् अनुबृन्दावनमद्रिसन्निभः।
समहेषत सम्मुखं प्रभोः अशनिध्वानभयानकध्वनिः॥ **9.13** ॥

कुलिशोपमदन्तपङ्क्तिकं कुटिलप्रेक्षितजातविद्युतम्।
खुरखण्डितभूमिमण्डलं ज्वलदङ्गस्फुटविष्फुलिङ्गकम्॥ **9.14** ॥

बडबामुखवह्निदारुणं विपुलावर्तविशेषचित्रितम्।
धृतसिन्धुतरङ्गताण्डवं मुखनिष्कासितफेनसम्प्लवम्॥ **9.15** ॥

क्षितिभेदकृतक्षणैः खुरैः पटुधीरध्वनिनिर्जिताम्बुदैः।
विदधानमशेषघातिनः शमनस्येव मृदङ्गवादनम्॥ **9.16** ॥

धृतवालधिधूमसंहतिं चटुलोल्काशतचण्डकेसरम्।
ग्रसितुं क्षमममम्बुधीन्क्षणात् अनुकल्पाश्रितचण्डपावकम्॥ **9.17** ॥

गरुडानिलचित्तरंहसं गतदूरान्तिकमक्रमैः क्रमैः।
मुहुरुत्प्लुतिभिन्नभास्करं निबिडास्यूतपयोदकेसरम्॥ **9.18** ॥

भ्रमणे कृतसालमण्डलं क्रमणे दिक्षु विदिक्षु च स्थितम्।
नटवृत्तिमिवाशुनर्तने कलिताकाशमिवाङ्गधूनने॥ **9.19** ॥

मधुजिद्वहनक्षमात्मना दरनिर्भुग्नफणेन भोगिना।
मुहुरुन्नमितामयत्नतो नमयन्तं निजभारतः क्षितिम्॥ **9.20**॥

अचलक्षितिसन्धिभेदनैः अनिलस्कन्धविभागभञ्जकैः।
बधिरीकृतनिर्जरश्रुतिं बहुभिः सम्भ्रमहेषितोर्मिभिः॥ **9.21**॥

द्विरदायुतसारदुर्दमं द्रुतविद्रावितदिङ्मतङ्गजम्।
असुरादिभिरप्यनास्थितं सुरसेनापरभागदर्शिनम्॥ **9.22**॥

प्रतिकायमिवासुरश्रियः प्रथमाकल्पमिवान्तकभ्रुवः।
परिवर्तमिवामरश्रियः प्रतिघस्येव महोत्सवं नवम्॥ **9.23**॥

उपमानमिवात्मनः स्वयं प्रतिमानेऽपि समे समत्सरम्।
अवलेपमिवात्तविग्रहं द्विषदुत्पातमिव द्रुतोदितम्॥ **9.24**॥

अचमत्कृत पञ्चवक्त्रकं कृतमन्यैरिह दुष्टसत्त्वकैः।
अपसर्पितगोकुलं भयात् अभिलीनस्थल गोपयूथपम्॥ **9.25**॥

अवमत्य तुरङ्गदानवं शमयन्गोपगणस्य साध्वसम्।
प्रजहास हरिः प्रतिद्रवत् प्रसभास्फोटित भावितोद्यमः॥ **9.26**॥

विवृतायतवक्त्रकन्दरं प्रतिधावन्तमिवान्तकं प्रभुः।
भुजसानुमतः प्रवेशनात् अगमं वज्र इव व्यदारयत्॥ **9.27**॥

क्रकचक्षतदारुभेदवत् समपादाक्षिललाटनासिके।
ददतुः क्षितिकम्पमाघ्नती शकले सैन्धवदानवस्य ते॥ **9.28**॥

विशरारुभिरस्य विश्वतः कलधौताचलखण्डपाण्डरैः।
वितता पृथिवी विदिद्युते विबुध प्रीतिलताङ्कुरैरिव॥ **9.29**॥

तदनाधि विभूतिबन्धुरं विगतव्याधिकुलं व्रजौकसाम्।
दमितारिगणेन दीव्यता यदुनाथेन सनाथतां ययौ॥ **9.30**॥

त्वरितं च तदा श्वफल्कजः स्वहितं कंसनियोगमास्थितः।
दनुजान्तकदर्शनोत्सवस्थिरसम्प्रीतिरिति व्यचिन्तयत्॥ 9.31 ॥

अपि नाम निशामयिष्यते निगमान्तैरिव निर्मिता स्थली।
रमयिष्यति यत्र मे दृशौ रसभूमा रमणीयमातृका॥ 9.32 ॥

भवदुर्गतदिव्यभेषजैः प्रचितां तत्पदपद्मरेणुभिः।
प्रणिपत्य शुभां वनस्थलीं परिपूतो भविताऽहमप्युत॥ 9.33 ॥

रसमप्रतिमं रसायनं रमया च क्षमया च सेवितम्।
नयने मम किं नु पास्यतो नरकातङ्कनिदानभेदनम्॥ 9.34 ॥

अपि शङ्खरथाङ्गतोरणध्वजवज्राङ्कुशमत्स्यलाञ्छनम्।
विनिवेशयताद्विभुः स मे विनते मूर्धनि पादपङ्कजम्॥ 9.35 ॥

यदुवंशमसौ सभाजयत् बहुमानेन विहारजेन माम्।
भुजपञ्जरमध्ययन्त्रितः पुलकोद्भासितनुं विधास्यति॥ 9.36 ॥

श्रुतिसौरभसौम्यया गिरा सुधयेवैष मुखेन्दुसूतया।
शमयेदपि नाम सज्ज्वरं पुरुषः पुष्करलोचनो मम॥ 9.37 ॥

अहमस्मि तवेति वादिनं प्रणयस्मेरमुखः प्रसन्नधीः।
विदितेतरवर्जितोऽप्यसौ विभुरक्रूर वदेति वक्ष्यति॥ 9.38 ॥

चिरशीलित संयमक्रमैः यतिभिर्योगदृशा दिदृक्षितम्।
निधिमद्भुतमुज्झितावधिं परिपश्येयमहं प्रसङ्गतः॥ 9.39 ॥

स दृशा सदृशान्तरोज्झितः सुमुखः स्वागतवाक्यगर्भया।
कलुषं किमपह्नुवीत मे करुणासिन्धु सुधोर्मिकल्पया॥ 9.40 ॥

व्यथितं वृजिनेन धन्वना विषयाशीविषमोहितं च माम्।
अपि जीवयिता पतिः सताम् अमृतासारनिभैरवेक्षणैः॥ 9.41 ॥

अलमत्र पृथग्विधैः फलैः अवशादध्वनि विन्दतो मम।
वसुधावसुदेवदेवकीतपसामेकमिदं महत्फलम्॥ 9.42 ॥

मदखेलगती महाबलौ मधुरालङ्करणं विधित्सतः।
व्रजयूथपती वशानुगौ भवितारौ मम भागधेयतः॥ 9.43 ॥

किमकुर्वत पुण्यमग्रिमं महितास्ते मधुरानिवासिनः।
कृपयोपगतौ निरीक्षितुं कृतिनः कृष्णहलायुधावुभौ॥ 9.44 ॥

रमया क्षमया च माधवो रममाणः प्रतिगम्य तां पुरीम्।
अपि चर्मदृशोऽपि मादृशात् अविसंवादयिता स्ववैभवे॥ 9.45 ॥

अवरुद्धभुजान्तरः श्रिया विदधानो वसुधाकरग्रहम्।
अभिषेकमुपेयिवानसौ किमु नाथो भविता कुलस्य नः॥ 9.46 ॥

असहिष्णुरसह्यविक्रमः त्रिजगत्क्षोभकृदुग्रसेनजः।
बलवान्बलभद्रकृष्णयोः हतधीर्हन्त किमाचरिष्यति॥ 9.47 ॥

अकठोरशिरीषकोमलैः कथमङ्गैः प्रतियोत्स्यते हरिः।
कुलशैलकुलीनमुष्टिभिः कुटिलैः संयति मुष्टिकादिभिः॥ 9.48 ॥

उदयास्तमहीधरस्तनीं चतुरम्भोनिधिमेखलां भुवम्।
उपभोक्ष्यत एष कंसजित् न हि दुःसाधमचिन्त्यतेजसः॥ 9.49 ॥

इति सम्मतसत्त्वसारथौ महितस्थेम्नि मनोरथे स्थितः।
हरिपादरजःपवित्रितं व्रजमासाद्य रथादवातरत्॥ 9.50 ॥

नवनीतमुखैरुपायनैः अथ नन्दप्रमुखप्रकल्पितैः।
उचितामभिनन्द्य सत्क्रियाम् अभितस्तानगवेषयत्प्रभुम्॥ 9.51 ॥

स ददर्श गवामनुप्लवं मुदितं केशिवधेन केशवम्।
गतिमप्रतिघाध्वयायिनां गरुडच्छत्रनिवारितातपम्॥ 9.52 ॥

घनसंवृतनारदस्तुतं निगमाघ्रातनिजाङ्घ्रिसौरभम्।
तरुणारुणताम्रवाससं शुभतापिञ्छतुलाधरद्युतिम्॥ **9.53** ॥

अभिलक्ष्यमनुश्रवेक्षणैः अविपर्यस्तहिताहितक्रमैः।
परिभूषितबर्हभूषणं कमलाकौस्तुभनित्यभूषितम्॥ **9.54** ॥

अतिसूर्यसुधांशुतेजसं समहानेरुपमेयमात्मना।
निबिडाद्भुतराशिमक्षयं निगमानामपि नित्यनूतनम्॥ **9.55** ॥

उपवीणयतस्तमर्भकान् उपगातॄनुपनृत्यतश्च सः।
तदवस्थतदर्हभूमिकान् यमिनोऽनन्यमतीनमन्यत॥ **9.56** ॥

शुभतर्णकशोभितान्तिकाः सविधे तस्य च धेनुविग्रहाः।
अनघाङ्गवतीरमन्यत श्वसितैरस्य समुत्थिताः श्रुतीः॥ **9.57** ॥

प्रणुनाव च भक्तिसन्नतः प्रणिधानेन विना समीक्षितम्।
हरिमद्भुतगोपखेलनं श्रितसर्वातिथिमागतोऽतिथिः॥ **9.58** ॥

दुरितग्रहयोगदुःखितं त्रिगुणग्रन्थिनिबन्धनिघ्नितम्।
पतितं निजपादपङ्कजे परिगृह्णीष्व घृणानिधान माम्॥ **9.59** ॥

स्वपदप्लवमाश्रिताञ्जनात् नयसे पारमपारवैभवः।
अतिवेलमहोर्मिसङ्कुले कलुषोदन्वति कर्णधारितः॥ **9.60** ॥

रमया सह राजहंसवत् परमं धाम विभूषयन्भवान्।
प्रणिधानवतामपङ्किले पदमेतन्निदधाति मानसे॥ **9.61** ॥

अतिरोधिरसौ निधिः श्रुतेः अनिमेषव्रतदेशिनी दृशोः।
तनुते तनुरीश तावकी स्मरणं विस्मरणं च दुःशकम्॥ **9.62** ॥

व्यपदिश्य मुकुन्द देवकीं विहरन्त्या वसुदेवमन्दिरे।
जनितोऽसि निजानुकम्पया जगतीरक्षणजागरूकधीः॥ **9.63** ॥

भवतो भवनाटिकां विदत् विभवाडम्बरिणां विडम्बिनीम्।
अनपायपदाधिरोपणात् अपवृत्ता न पुनर्निवर्तते॥ **9.64**॥

सुधियस्तव गोपभूमिकां सुभगां कौतुकसूतिकां धियाम्।
अनुविद्य गताग्र्यभूमिकाम् अधिविन्देयुरनश्वरीं श्रियम्॥ **9.65**॥

दुरितानि भजन्ति सङ्क्षयं तपनेनेव तमांसि दीव्यता।
हृदयानि च योगिनां त्वया कुमुदानीव विकासमिन्दुना॥ **9.66**॥

गुणतश्च विभूतितश्च ते क्वचिदंशेऽपि समाधिकत्यजः।
उपमानकलाविकल्पितैः उपलक्ष्येत जगत्प्रधानता॥ **9.67**॥

महिमार्णव वर्णनोद्यताः परिमातुं गुणमेकमक्षमाः।
त्रपयेव भजन्त्यसीमनि त्वयि वाचंयमतामनुश्रवाः॥ **9.68**॥

तव विश्वविदो वदामि किं जगदेकाधिपतेर्दिशामि किम्।
कृपणः परिपूर्णसम्पदः कमिवांशं परिपूरयाम्यहम्॥ **9.69**॥

प्रकृते किमनेन तत्प्रभो भवदाविर्भवनस्थलीं पुनः।
पदपद्मरजःपवित्रितां विदधानो जहि नाथ विद्विषः॥ **9.70**॥

बहुशाखविजृम्भणो महान् अवदातेन सुगन्धिनाऽद्य नः।
यशसा भवतु प्रसूनवान् यदुसन्तानमहीरुहस्तव॥ **9.71**॥

त्वरते रिपुरागतौ तव स्वयमेवावसरं समर्पयन्।
नतरक्षण किं वदन्त्यसौ न विलोपं भुवि यातु तावकी॥ **9.72**॥

स्वयमेव समेयुषां वधे विमतानां क्षितिभारजन्मनाम्।
मृगयामिव भावयन्त्यसौ महती सम्पदुपस्थिताऽद्य ते॥ **9.73**॥

शतकोटि सहस्रसारवान् मथनं प्राप्स्यति मातुलस्त्वया।
व्यसनं विपदप्यनेहसा विनिपातश्च न कस्य कर्मिणः॥ **9.74**॥

अभिसंहितमौग्रसेनिना कथितं च क्रमशो व्यजिज्ञपत्।
कुलजः कुटिलाशयोज्झितः कुशलं पृष्टवते मधुद्विषे॥ **9.75** ॥

अपरेद्युरशेषतो नयन् सहसा गोपगणान्स यादवः।
स्थितमध्वनि रामकेशवौ रथमारोपयदग्र्यरंहसम्॥ **9.76** ॥

व्रजतोरथ वल्लवस्त्रियो बलभद्रस्य जनार्दनस्य च।
अनुदुद्रुवुराशु वर्तनीं कुररीकूजित सूचकस्वनाः॥ **9.77** ॥

व्यलपन्निति बाष्पगद्गदं विरहारम्भविषाद विह्वलाः।
वलयैः प्रियवर्त्मपातिभिः क्षतपुष्पा इव घर्मवीरुधः॥ **9.78** ॥

अपयाति सहाग्रजन्मना सहसा नन्दसुतो विहाय नः।
अनुयाम निवारयाम वा कथमस्माभिरुदास्यते मुधा॥ **9.79** ॥

श्रुतिषु ज्वलनं वमत्यसावदवीयो रथचक्रचीत्कृतिः।
द्रुतमेत्य पतेम तत्पदे गुरुभर्त्रादिषु मुक्तगौरवाः॥ **9.80** ॥

प्रगुणत्वमिव व्रजस्त्रियः चलसम्बन्धिनि नन्दनन्दने।
मुदिरध्वनितां विजानते शिखिनस्तद्रथनेमिनिस्वने॥ **9.81** ॥

अयमुद्धृत गोकुलेक्षणः कथमक्रूर इति प्रजल्प्यते।
अथवा भुवनेषु दारुणाः प्रथिताः पुण्यजना निशाचराः॥ **9.82** ॥

बडिशामिषवत् प्रयुक्तया रिपुरक्रूरसमाख्ययान्वितः।
विभवं हरति व्रजौकसां किमिहोच्येत वदेम कस्य वा॥ **9.83** ॥

अवतारवराहरूपिणा हरिणा भूमिरुदञ्चितोदधेः।
विरहव्यसनोदधेरितः क इवोदञ्चयितुं क्षमेत नः॥ **9.84** ॥

चिरसङ्घटितोऽपि नः क्षणात् अनुरागो बलभद्रकृष्णयोः।
अपयात महानदीद्वयो भविता शोण इवैष निष्फलः॥ **9.85** ॥

अविकल्पितबाल्ययौवनः प्रणयोऽस्मासु बलानुजन्मनः।
विधिना विषमप्रवाहिणा सिकतासेतुरिवैष भिद्यते ॥ **9.86** ॥

अमुना शशिनेव कल्पितः चिरमस्मासु शरन्नदीष्विव।
प्रणयः प्रतिभासजीवितः प्रतिमाचन्द्र इव प्रलीयते ॥ **9.87** ॥

अहमस्मि तव त्वमेव वा मम दृष्टिस्त्वमिति प्रलोभयन्।
विजहाति स एव वल्लवीः अलमेतावदतः परेण किम् ॥ **9.88** ॥

अयमेवमशुल्कदासिकाः स्वपदोपघ्नलताः स्वयं प्रभुः।
बहुमत्य जहाति निःस्पृहः कथमालेख्यगता इवाद्य नः ॥ **9.89** ॥

निरपेक्ष इवैष नीलया रसिकः पालिकया सराधया।
पृथगत्र किमेतदुच्यते कुहकः कश्चिदसौ कुलस्य नः ॥ **9.90** ॥

अमृतस्य विषस्य च स्वयं प्रभवस्थानमभूत्पयोनिधिः।
नियतं तदनेन दर्शितं निजसंयोगवियोगदायिना ॥ **9.91** ॥

मुखचन्द्रिकया मुखानि नः कुमुदानीव विकासमानयन्।
कितवो यदुवाच सत्यवत् क्व गतं तत्क्व च तेन गम्यते ॥ **9.92** ॥

यमुनापुलिनेषु दीव्यता यदुतानेन वशीकृता वयम्।
विफलप्रणयप्रदायिना विधिना हन्त विलोभितास्ततः ॥ **9.93** ॥

विजहाति स एष गोकुलं मथुरामाद्रियते मनोरमाम्।
भवितव्यतया शुभाशुभे तदिहैवं परिवर्तितास्पदे ॥ **9.94** ॥

सहजं हरता महानिधिं विवशानामिव वैरिणेव नः।
विहितः सुकृतेन कीदृशा मथुरायोषिदनुग्रहो महान् ॥ **9.95** ॥

सहपांसुविहारसम्भृतं जहता स्नेहमनङ्गवर्धितम्।
अपि नागरयौवतं क्षणात् अमुना हन्त विलोभयिष्यते ॥ **9.96** ॥

नटवत्परिगृह्य मायया नतचिन्तामणिरेष नस्त्यजन्।
अनुरूपतमास्वपि ध्रुवं नगरस्त्रीषु न सङ्गमेष्यति॥ 9.97 ॥

निजवंश निनादतोऽपि यत् स्वदते श्रोत्ररसायनं वचः।
निदधीत नृशंसधीरसौ पुरयोषित्स्वपि वागुरामिमाम्॥ 9.98 ॥

इह तावदुपेक्षिता वयं वशिनाऽऽलेख्य पराङ्गना इव।
विहरन्विरसेन चेतसा कितवस्तत्र किमाचरिष्यति॥ 9.99 ॥

युवतीरयमिन्दुकान्तयेत् नगरे नन्दकुमार चन्द्रमाः।
स्मितचन्द्रिकया यदीयया द्रवतामेति मनःशिलापि नः॥ 9.100 ॥

अपि जह्युरमुष्य दर्शने नवलुब्धा नगरस्त्रियः प्रियान्।
सुलभे सुमणौ कथं मतिः क्रमते काचन काचसङ्ग्रहे॥ 9.101 ॥

ललिताद्भुतलास्यगन्धिषु ध्रुवमङ्गेषु बलानुजन्मनः।
नवयौवनरामणीयकं नयनैः पास्यति नागरीजनः॥ 9.102 ॥

विधिना विषमप्रवृत्तिना व्यपनीतोऽपि कदाचिदागतः।
अपि नः पुनरार्द्रयिष्यते मदनप्राण सुहृद्भिरीक्षितैः॥ 9.103 ॥

इह तत्पदकाङ्क्षिभिः स्तनैः नयनैस्तन्मुखपद्मषट्पदैः।
श्रवणैश्च तदुक्तिजीवितैः अपि जीवेम पुनस्तदादृताः॥ 9.104 ॥

करुणाभरितैः कदा पुनः स्वयमुल्लाघयिता स एव नः।
अपरस्परपातिभिः शनैः अगदङ्कारनिभैरवेक्षणैः॥ 9.105 ॥

विविधारुणराजिरञ्जिते विशदस्मेरविशालशीतले।
किमपि ब्रुवती कृतार्थतां नयने तस्य कदाऽनुनेष्यतः॥ 9.106 ॥

बधिरत्वमिवागतान्यसौ श्रवणान्यद्य पुनः समेत्य नः।
रमयिष्यति चाटुभिः कदा रतिसिन्धोरिव वीचिपङ्क्तिभिः॥ 9.107 ॥

मदयन्हृदयानि विभ्रमैः अपि संवादमिवाचरन्दृशा।
अविभागमिवावहन्गुणैः अपि नः प्रत्यवपत्स्यते पुनः॥ **9.108** ॥

परिवर्तयिता जगत्त्रयीम् अपरावृत्तिरनेहसः क्रमः।
यदतीतमतीतमेव तत् पुनरेष्यत्यपि पुष्करेक्षणः॥ **9.109** ॥

अथवा पुरसुन्दरीजनैः सुभगम्भावुक सौम्यवृत्तिभिः।
अवशादवरुद्धचेतसः कृतिनः कैव कथा व्रजागमे॥ **9.110** ॥

मथुरापुरमत्तकाशिनीमधुरालापविलोभिताशयः।
पुनरेष्यति नन्दनन्दनः किमिवास्मासु विचिन्त्य कारणम्॥ **9.111** ॥

बहुविभ्रमपाशबन्धुरां गुणगृह्यः स्वयमेष दुस्तराम्।
अतिलङ्घयितुं न शक्नुयात् नगरस्त्रीजननेत्रवागुराम्॥ **9.112** ॥

न रथः परिदृश्यते महान् न च नेमिस्तनितं निशम्यते।
न च रेणुरितो विजृम्भते तदपि भ्रश्यति जीवितं न नः॥ **9.113** ॥

इति वादिनि वल्लवीजने यमुनां सत्वरसूतचोदितः।
घटयन् वसुधामनोरथं वशिनस्तस्य रथः क्षणाद्ययौ॥ **9.114** ॥

स्वगुणानुभवेन सुभ्रुवां भवभोगोचित पुण्यसञ्चयम्।
विरहव्यथया तु तीव्रया वृजिनाम्भोधिमशोषयत्प्रभुः॥ **9.115** ॥

परवन्ति जगन्ति बाधितुं नियतिः किं न करोति निष्ठुरा।
विजहौ करुणानिधिः प्रिया विरहे तस्य च ताभिरास्यत॥ **9.116** ॥

विनिवेश्य रथे सितासितौ वसुदेवस्य सुतौ स यादवः।
मणिभङ्गरुचं महापगां दिवमुष्णांशुरिव व्यगाहत॥ **9.117** ॥

अघमर्षणलीनकिल्बिषः सलिले मग्नतनुर्ददर्श तौ।
भुजगेन्द्रभुजङ्गशायिनौ पुरुषौ किञ्चिदिवान्यलक्षणौ॥ **9.118** ॥

उपसृत्य च तीरमादरात् तदवस्थौ निरवर्णयद्रथे।
स्मयमानदृशोस्तयोरसौ निभृतः स्वानुभवं न्यवीवदत् ॥ **9.119** ॥

प्रणिधानबहिर्विलोचनैः प्रतिलब्धानुभवः प्रसादयन्।
अनिनीषत तावुभौ तदा पुरमारब्धशरासनोत्सवाम् ॥ **9.120** ॥

गजसिंहगती ततश्च तौ गिरितुङ्गेन रथेन तेरतुः।
गगनद्रवसन्निभां नदीम् अपुनः प्राप्तिभयादिवाकुलाम् ॥ **9.121** ॥

अथ वियति समेतैः सिद्धगन्धर्वमुख्यैः
भुवि च भुवनगोपः संस्तुतो गोपवृद्धैः।
ललितगतिविहारो रामचन्द्रेण सार्धं
रणपरिणतिकाङ्क्षी राजधानीं जगाहे ॥ **9.122** ॥

॥ इति श्रीकवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य
श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्यस्य कृतिषु
यादवाभ्युदये महाकाव्ये नवमः सर्गः ॥

कवितार्किकसिंहाय कल्याणगुणशालिने।
श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः ॥